

Tenthredinidae Прикарпаття та прилеглих територій Лісостепу (з виправленнями й уточненнями)

Роботу виконано на кафедрі біології та екології
ПНУ ім. В. Стефаника

Проведено вивчення фауни справжніх пильщиків Прикарпаття та прилеглих територій Лісостепу. Подано систематичний список 220 видів місцевої фауни Tenthredinidae та аналіз даних, отриманих в ході її дослідження. Автором наведено виправлення та уточнення результатів попередніх досліджень. Види *Nematus frenalis* C. G. Thomson, 1888 та форма *Dolerus sanguinicollis* f. *fumosus* Stephens, 1835 є новими для фауни України, 27 видів вперше наведено для Прикарпаття та вісім – для Лісостепу.

Ключові слова: Tenthredinidae, фауна, Прикарпаття.

Забрда В. В. Tenthredinidae Прикарпаття і прилеглих територій Лісостепу. Проведено изучение фауны настоящих пилильщиков Прикарпаття и прилегающих территорий Лесостепи. Подан систематический список 220 видов местной фауны Tenthredinidae и анализ данных, полученных при ее исследовании. Автор приводит исправления и уточнения результатов предыдущих исследований. Виды *Nematus frenalis* C. G. Thomson, 1888 и форма *Dolerus sanguinicollis* f. *fumosus* Stephens, 1835 являются новыми для фауны Украины, 27 видов впервые приведены для Прикарпаття и 8 – для Лесостепи.

Ключевые слова: Tenthredinidae, фауна, Прикарпатье.

Zabroda V. V. Tenthredinidae of Precarpathia and Adjacent Territories of Lisostep (with Corrections and Specifications). Research on the fauna of common sawflies of Precarpathia and adjacent territories of Lisostep has been held. Faunistic list of 220 species and analysis of the local sawfly fauna is given. The author presents corrections and specifications to the results of preliminary research. *Nematus frenalis* C. G. Thomson, 1888 and *Dolerus sanguinicollis* f. *fumosus* Stephens, 1835 are reported to be new for the fauna of Ukraine. 27 species are mentioned for the first time for the territory of Precarpathia and 8 – for the adjacent Lisostep territories.

Key words: Tenthredinidae, fauna, Precarpathia.

Постановка наукової проблеми та її значення. Вивчення фауни справжніх пильщиків Івано-Франківської області розпочато ще у 2001 р. На даний час дослідженню підлягає не лише Північний мегасхил Українських Карпат, але й прилеглі території Лісостепу. Загалом площа досліджуваної території становить близько 26 тис. км² і охоплює майже сто пунктів збору у межах Львівської, Івано-Франківської та Чернівецької областей.

Всього за період 2001–2009 рр. для території дослідження встановлено 221 вид *Tenthredinidae*, серед яких один вид – *Nematus frenalis* C. G. Thomson, 1888 та одна форма – *Dolerus sanguinicollis* f. *fumosus* Stephens, 1835 – подаються вперше для фауни України (****). 35 видів вперше згадуються для Прикарпаття (**) чи прилеглої Лісостепу (*).

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. Започаткував дослідження перетинчастокрилих Українських Карпат у 1960–1970-х рр. В. М. Єрмоленко [2–4]. Сучасні дослідження щодо поширення Tenthredinidae у різних екотонах Українських Карпат належать автору [6–17].

Мета дослідження – уточнити видовий склад справжніх пильщиків Прикарпаття та прилеглих територій Лісостепу.

Матеріали і методи. Матеріали, на яких ґрунтується стаття, охоплюють більш ніж столітній відрізок часу і є результатом як власних напрацювань автора, так і аналізу даних, отриманих з літературних джерел [1–17, 23–27]. Для побудови фауністичного списку використано також матеріали колекцій Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України (м. Київ) та Державного природознавчого музею (м. Львів).

Систему подано за Желоховцевим (Желоховцев, 1988) [5] з урахуванням ревізії Бланка та ін. (Blank, Smidt, Taeger, 2006) [20] і Ноблкура (Noblecourt, 2004) [24]. Враховувався поділ на підроддини, запропонований В. Єрмоленком [4]. У цьому дослідженні прийнято, що рід *Loderus* Jurine входить до

роду *Dolerus* Panzer як підрід; роди *Amauronematus* Konow, *Pontania* A. Costa, *Pristiphora* Latreille, *Euura* Newman розглянуто як окремі роди, деякі з численними підродами. Рід *Allantus* Panzer є синонімом для роду *Tenthredo* L., а рід *Tomostethus* Konow диференційовано на два роди – *Tomostethus* Konow та *Eutomostethus* Enslin.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Нижче подано список представників родини Tenthrediniae, виявлених на території Північного мегасхилу Українських Карпат та прилеглих територіях Лісостепу. Знаком «?» позначено види, вказівки про наявність яких на досліджуваній території потребують уточнення.

**Ряд Hymenoptera Підряд Symphyta Родина Tenthredinidae
Підродина Nematinae**

Рід *Hoplocampa* Hartig, 1807

Hoplocampa crataegi (Klug, 1816)

Hoplocampa flava (Linnaeus, 1761)

Hoplocampa fulvicornis (Panzer, 1801)

Рід *Hoplocampoides* Enslin, 1914

Hoplocampoides xylostei (Vallot, 1836)

Рід *Cladius* Illiger, 1807

Cladius (Cladius) pectinicornis (Geoffroy, 1785)

Cladius (Priophorus) brullei (Dahlbom, 1835)

Cladius (Priophorus) pallipes (Serville, 1823)*

Cladius (Trichiocampus) grandis (Serville, 1823)

Рід *Halidamia* Benson, 1939

Halidamia affinis (Fallen, 1807)?

Рід *Dineura* Dahlbom, 1835

Dineura virididorsata (Retzius, 1783)

Рід *Nematinus* Rohwer, 1911

Nematinus fuscipennis (Serville, 1823)

Nematinus luteus (Panzer, 1804)

Рід *Scolioneura* Konow, 1890

Scolioneura betuleti (Klug, 1816)**

Рід *Craesus* Leach, 1817

Craesus latipes (Villaret, 1832)

Craesus septentrionalis (Linnaeus, 1758)

Рід *Nematus* Rohwer, 1801

Nematus (Nematus) lucidus (Panzer, 1801)

Nematus (Kontuniemiana) ribesii (Scopoli, 1763)

Nematus (Pteronidea) fagi (Zaddach, 1816)

Nematus (Pteronidea) frenalis (C. G. Thomson, 1888)****

Nematus (Pteronidea) incompletus (Förster, 1854)

Nematus (Pteronidea) melanaspis (Hartig, 1840)

Nematus (Pteronidea) miliaris (Panzer, 1797)

Nematus (Pteronidea) myosotidis (Fabricius, 1804)

Nematus (Pteronidea) nigricornis (Serville, 1823)**

Nematus (Pteronidea) pavidus (Serville, 1823)

Nematus (Pteronidea) salicis (Linnaeus, 1758)

Nematus (Pteronidea) tibialis (Newman, 1837)

Рід *Pachynematus* Konow, 1890

Pachynematus (Pachynematus) obductus (Hartig, 1837)

Pachynematus (Pachynematus) vagus (Fabricius, 1781)**

Pachynematus (Pachynematus) clitellatus (Serville, 1823)

Рід *Amauronematus* Konow, 1890

Amauronematus (Amauronematus) histrio (Serville, 1823)

Рід *Euura* Newman, 1837

Euura (Euura) amerinae (Linnaeus, 1758)

Euura (Euura) atra (Jurine, 1807)

Euura (Euura) testaceipes (Brischke, 1883)

Euura (Gemmura) laeta (Brischke, 1883)

Рід *Pontania* A. Costa, 1852

Pontania (Eupontania) pedunculi (Hartig, 1837)

Pontania (Eupontania) vesicator (Bremi-Wolf, 1849)

Pontania (Eupontania) viminalis (Linnaeus, 1758)

Pontania (Pontania) dolichura (C. G. Thomson, 1871)

Pontania (Pontania) joergenseni (Enslin, 1916)

Pontania (Pontania) proxima (Serville, 1823)

Рід *Pristiphora* Latreille, 1810

Pristiphora (Pristiphora) appendiculata (Hartig, 1837)

Pristiphora (Pristiphora) armata (C. G. Thomson, 1863)

Pristiphora (Pristiphora) aphantoneura (Förster, 1854)**

Pristiphora (Lygaeotus) carinata (Hartig, 1837)

Pristiphora (Oligonematus) laricis (Hartig, 1837)

Pristiphora (Pristiphora) leucopus (Hellen, 1947)**

Pristiphora (Pristiphora) conjugata (Dahlbom, 1825)

Pristiphora (Pristiphora) pallidiventrifera (Fallen, 1808)**

Pristiphora (Pristiphora) cincta (Newman, 1837)**

Pristiphora (Lygaeonematus) saxesenii (Hartig, 1837)

Pristiphora (Pristiphora) rufipes (Serville, 1823)*

Pristiphora (Pristiphora) melanocarpa (Hartig, 1840)*

Рід *Phyllocolpa* Benson, 1960

Phyllocolpa leucosticta (Hartig, 1837)

Phyllocolpa oblita (Serville, 1823)

Phyllocolpa leucapsis (Tischbein, 1846)

Рід *Hemichroa* Stephens, 1835

Hemichroa monticola (Ermolenko, 1960)

Рід *Stromboceros* Konow, 1885

Stromboceros delicatulus (Fallen, 1808)

Підродина Tenthredininae

Триба *Selandriini*

Рід *Brachytops* Holiday, 1839

Brachytops flavens (Klug, 1816)

Рід *Selandria* Leach, 1817

Selandria serva (Fabricius, 1793)

Рід *Nesoselandria* Rohwer, 1910

Nesoselandria morio (Fabricius, 1781)

Рід *Birka* Malaise, 1944

Birka annulitarsis (C. G. Thomson, 1870)**

Birka cinereipes (Klug, 1816)

Рід *Aneugmenus* Hartig, 1837

Aneugmenus (Aneugmenus) coronatus (Klug, 1818)

Aneugmenus (Aneugmenus) padi (Linnaeus, 1761)

Aneugmenus (Aneugmenus) temporalis (C. G. Thomson, 1871)

Aneugmenus (Atoposelandria) fuerstenbergensis (Konow, 1885)*

Рід *Strongylogaster* Dahlbom, 1835

Strongylogaster multifasciata (Geoffroy, 1785)

Strongylogaster mixta (Klug, 1817)

Триба *Dolerini*

Рід *Dolerus* Panzer, 1801

- Dolerus (Achaetoprion) ferrugatus* (Serville, 1823)
Dolerus (Achaetoprion) madidus (Klug, 1818)
Dolerus (Achaetoprion) triplicatus (Klug 1818)
Dolerus (Achaetoprion) uliginosus (Klug, 1818)
Dolerus (Dolerus) bajulus (Serville, 1823)
Dolerus (Dolerus) bimaculatus (Geoffroy, 1785) *
Dolerus (Dolerus) cothurnatus (Serville, 1823)
Dolerus (Dolerus) germanicus germanicus (Fabricius, 1775)
Dolerus (Dolerus) yukonensis (Norton, 1872)
Dolerus (Equidolerus) gessneri (Ed. Andrè, 1880)
Dolerus (Equidolerus) pratensis (Linnaeus, 1758)
Dolerus (Loderus) eversmanni eversmanni (Kirby, 1882)
Dolerus (Loderus) pratorum (Fallèn, 1808)
Dolerus (Loderus) vestigialis (Klug, 1818)
Dolerus (Poodolerus) aeneus (Hartig, 1837)
Dolerus (Poodolerus) anthracinus (Klug, 1818)
Dolerus (Poodolerus) gibbosus (Hartig, 1837)
Dolerus (Poodolerus) gonager (Fabricius, 1781)
Dolerus (Poodolerus) haematodes (Schrank, 1781)
Dolerus (Poodolerus) liogaster liogaster (C. G. Thomson, 1871)
Dolerus (Poodolerus) niger (Linnaeus, 1767)
Dolerus (Poodolerus) nigratus (O. F. Müller, 1776)
Dolerus (Poodolerus) nitens (Zaddach, 1859)
Dolerus (Poodolerus) picipes (Klug, 1818)
Dolerus (Poodolerus) puncticollis (C. G. Thomson, 1871)
Dolerus (Poodolerus) sanguinicollis (Klug, 1818)
Dolerus (Poodolerus) sanguinicollis f. fumosus (Stephens, 1835)****
Dolerus (Poodolerus) coracinus (Klug, 1818)

Триба *Heterarthrini***Рід *Heterarthrus* Stephens, 1835**

- Heterarthrus aceris* (Kaltenbach, 1856)**
Heterarthrus fruticicolum (Ermolenko, 1960)
Heterarthrus microcephalus (Klug, 1818)
Heterarthrus vagans (Fallèn, 1808)
Heterarthrus ochropoda (Klug, 1818)**

Триба *Athaliini***Рід *Athalia* Leach, 1817**

- Athalia (Athalia) ancilla* (Serville, 1823)
Athalia (Athalia) bicolor (Serville, 1823)
Athalia (Athalia) circularis (Klug, 1815)*
Athalia (Athalia) cordata (Serville, 1823)
Athalia (Athalia) cornubiae (Benson, 1931)
Athalia (Athalia) rosae (Linnaeus, 1758)
Athalia (Dentathalia) scutellariae (Cameron, 1880)**
Athalia (Athalia) lugens (Klug, 1815)

Триба *Caliroini***Рід *Caliroa* A. Costa, 1859**

- Caliroa annulipes* (Klug, 1816)
Caliroa cerasi (Linnaeus, 1758)
Caliroa varipes (Klug, 1816)**

Рід *Endelomyia* (Ashmead, 1898)

- Endelomyia aethiops* (Gmelin, 1790)
Триба *Blennocampini*
Рід *Blennocampa* Hartig, 1837
Blennocampa phyllocolpa (Viitasaari & Vikberg, 1985)
Рід *Claremontia* Rohwer, 1909
Claremontia tenuicornis (Klug, 1816)
Claremontia uncta (Klug, 1816)**
Рід *Periclista* Konow, 1886
Periclista (Periclista) albida (Klug, 1816)
Periclista (Periclista) lineolata (Klug, 1816)
Рід *Ardis* Konow, 1886
Ardis pallipes (Serville, 1823)
Рід *Monardis* Enslin, 1914
Monardis plana (Klug, 1817)
Рід *Eutomostethus* Enslin, 1914
Eutomostethus ephippium ephippium (Panzer, 1798)
Eutomostethus gagathinus (Klug, 1816)
Eutomostethus luteiventris (Klug, 1816)
Рід *Phymatocera* Dahlbom, 1835
Phymatocera aterrima (Klug, 1816)
Рід *Stethomostus* Benson, 1936
Stethomostus fuliginosus (Schränk, 1781)
Stethomostus funereus (Klug, 1816)
Рід *Monophadnus* Hartig, 1837
Monophadnus pallescens (Gmelin, 1790)*
Monophadnus spinolae (Klug, 1816)**
Рід *Monophadniodes* Ashmead, 1897
Monophadnioides rubi (Harris, 1845)
Рід *Cladardis* Benson, 1952
Cladardis elongatula (Klug, 1817)
Триба *Fenusini*
Рід *Fenusa* Leach, 1817
Fenusa pumila (Leach, 1817)
Fenusa dohrnii (Tischbein, 1846)**
Рід *Fenella* Westwood, 1839
Fenella nigrita (Westwood, 1839)
Рід *Profenusa* Macgillivray, 1914
Profenusa pygmaea (Klug, 1816)
Рід *Parna* Benson, 1936
Parna tenella (Klug, 1816)
Триба *Empriini*
Рід *Monostegia* A. Costa, 1859
Monostegia abdominalis (Fabricius, 1798)
Рід *Monosoma* Macgillivray, 1908
Monosoma pulveratum (Retzius, 1783)
Рід *Empria* Lepeletier & Serville, 1828
Empria longicornis (Thomson, 1871)
Empria tridens (Konow, 1896)
Рід *Ametastagia* A. Costa, 1882
Ametastagia (Protemphytus) pallipes (Spinola, 1808)
Ametastagia (Protemphytus) tenera (Fallen, 1808)
Ametastagia (Ametastagia) equiseti (Fallen, 1808)
Рід *Taxonus* Hartig, 1837
Taxonus agrorum (Fallen, 1808)

Taxonus alboscuteallatus (Niezabitowski, 1899)**

Рід *Allantus* Panzer, 1801

Allantus (Allantus) togatus (Panzer, 1801)

Allantus (Allantus) viennensis (Schrank, 1781)

Allantus (Emphytus) cinctus (Linnaeus, 1758)

Allantus (Emphytus) didymus (Klug, 1818)**

Триба *Eriocampini*

Рід *Eriocampa* Hartig, 1837

Eriocampa ovata (Linnaeus, 1761)

Eriocampa umbratica (Klug, 1816)

Триба *Tenthredinini*

Рід *Aglaostigma* W. F. Kirby, 1882

Aglaostigma (Astochus) fulvipes fulvipes (Scopoli, 1763)

Aglaostigma (Aglaostigma) discolor (Klug, 1817)**

Рід *Tenthredopsis* A. Costa, 1895

Tenthredopsis coquebertii (Klug, 1817)

Tenthredopsis ornata (Serville, 1823)

Tenthredopsis friesei (Konow, 1884)

Tenthredopsis litterata (Geoffroy, 1785)

Tenthredopsis floricola (O. Costa, 1895)

Tenthredopsis sordida (Klug, 1817)

Tenthredopsis scutellaris (Fabricius, 1804)

Tenthredopsis nassata (Linnaeus, 1767)

Tenthredopsis tessellata (Klug, 1817)**

Tenthredopsis tischbeini (Frivaldszky, 1877)**

Рід *Sciapteryx* Stephens, 1835

Sciapteryx consobrina (Klug, 1816)

Рід *Pachyprotasis* Hartig, 1837

Pachyprotasis antennata (Klug, 1817)

Pachyprotasis rapae (Linnaeus, 1767)

Pachyprotasis simulans (Klug, 1817)

Pachyprotasis variegata (Fallen, 1808)

Рід *Macrophya* Dahlbom, 1835

Macrophya (Pseudomacrophya) punctum-album (Linnaeus, 1767)**

Macrophya (Macrophya) albicincta (Schrank, 1776)

Macrophya (Macrophya) annulata (Gooffroy, 1785)

Macrophya (Macrophya) blanda (Fabricius, 1775)

Macrophya (Macrophya) chryzura (Klug, 1817)

Macrophya (Macrophya) crassula (Klug, 1817)

Macrophya (Macrophya) diversipes (Schrank, 1782)

Macrophya (Macrophya) duodecimpunctata (Linnaeus, 1758)

Macrophya (Macrophya) militaris (Klug, 1817)

Macrophya (Macrophya) sanguinolenta (Gmelin, 1790)

Macrophya (Macrophya) ribis (Schrank, 1781)

Macrophya (Macrophya) rufipes (Linnaeus, 1758)

Macrophya (Macrophya) montana montana (Scopoli, 1763)

Рід *Tenthredo* Linnaeus, 1758

Tenthredo (Cephaledo) bifasciata rosii (Panzer, 1805)

Tenthredo (Tenthredella) colon (Klug, 1817)**

Tenthredo (Cephaledo) costata (Klug, 1817)

Tenthredo (Elinora) dahlii (Klug, 1817)

Tenthredo (Elinora) koehleri (Klug, 1817)

Tenthredo (Elinora) sabariensis (Mocsàry, 1880)

Tenthredo (Endotethryx) campestris (Linnaeus, 1758)
Tenthredo (Endotethryx) crassa (Scopoli, 1763)
Tenthredo (Eurogaster) mesomela (Linnaeus, 1758)
Tenthredo (Eurogaster) obsoleta (Klug, 1817)
Tenthredo (Maculedo) trabeata (Klug, 1817)
Tenthredo (Olivacedo) olivacea (Klug, 1817)
Tenthredo (Tenthredella) balteata (Klug, 1817)
Tenthredo (Tenthredella) bipunctula (Klug, 1817)
Tenthredo (Tenthredella) fagi (Panzer, 1798)
Tenthredo (Tenthredella) ferruginea (Schrank, 1776)
Tenthredo (Tenthredella) livida (Linnaeus, 1758)
Tenthredo (Tenthredella) mandibularis (Fabricius, 1804)
Tenthredo (Tenthredella) procera (Klug, 1817)**
Tenthredo (Tenthredella) rubricoxis (Enslin, 1912)**
Tenthredo (Tenthredella) solitaria (Scopoli, 1763)
Tenthredo (Tenthredella) velox (Fabricius, 1798)
Tenthredo (Tenthredo) arcuata (Förster, 1771)
Tenthredo (Tenthredo) atra (Linnaeus, 1758)
Tenthredo (Tenthredo) marginella (Fabricius, 1793)
Tenthredo (Tenthredo) notha (Klug, 1817)**
Tenthredo (Tenthredo) omissa (Förster, 1844)
Tenthredo (Tenthredo) propinqua (Klug, 1817)
Tenthredo (Tenthredo) schaefferi (Klug, 1817)**
Tenthredo (Tenthredo) scrophulariae (Linnaeus, 1758)
Tenthredo (Tenthredo) temula (Scopoli, 1763)
Tenthredo (Tenthredo) vespa (Retzius, 1783)
Tenthredo (Tenthredo) zona (Klug, 1817)
Tenthredo (Zonuledo) amoena (Gravenhorst, 1807)
Tenthredo (Zonuledo) zonula (Klug, 1817)

Рід *Rhogogaster* Konow, 1884

Rhogogaster (Cytisogaster) picta (Klug, 1817)
Rhogogaster (Rhogogaster) punctulata (Klug, 1817)
Rhogogaster (Rhogogaster) chlorosoma (Benson, 1943)
Rhogogaster (Rhogogaster) viridis (Linnaeus, 1758)

Рід *Perineura*

Perineura rubi (Panzer, 1805)*

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Попередні дослідження фауни справжніх пильщиків Прикарпаття та прилеглої Лісостепу містять чимало даних, які потребують подальшого уточнення. Зокрема, підтвердження потребують вказівки про знаходження на вказаній території таких видів, як *Halidamia affinis* Fallen, 1807, *Nematus fagi* Zaddach, 1816, *Nematus lucidus* Panzer, 1801, *Periclista albida* (Klug, 1816), *Taxonus nitida* Klug, 1817, *Tenthredo fagi* Panzer, 1798 [3; 24; 26].

Складним виявилось встановлення рецентних назв, наведених у літературних джерелах видів пильщиків. Зокрема, уточнення потребують рецентні назви таких видів, як *Tenthredo instalatis* та *Macrophya bifasciata*, вказані у зведенні Новіцького (Nowicki, 1867) [26].

Труднощі виникають через часті протиріччя у підходах до синонімії. Так, вид *Selandria excisa* Копоу розглядається Лістоном і Шепардом [22] як синонім до *Selandria serva*, проте у Желоховцева [5] це цілком окремий вид. Як зазначає В. Єрмоленко [4, 274], «ще Ензлін (Enslin, 1913) висловлював сумнів щодо видової самостійності цього досить рідкісного виду». Єрмоленко припускає, що *S. excisa* є видом-двійником *S. serva*. Аналогічно, *Dolerus puncticollis* є видом-двійником виду *Dolerus gonager*. Довгий час цей вид не виділяли як окремий. *Tenthredo livida* у [18] подається як синонім *Tenthredo albicornis* (сучасна назва – *T. crassa*). У рецентному списку Сімфіт Європи [20] вони є різними видами. *Athalia spinarum*, синонім *Athalia rosae*, у Незабітовського [24] подається окремо. Те ж саме

стосується і *Nematus capreae* та *Nematus miliaris*, *Phymatocera fuliginosa* і *Stethomostus fuliginosus* [24], *Tenthredopsis nassata* і *Tenthredopsis inornata* [2]. *Tenthredopsis flavomaculata* і *Tenthredopsis scutellaris* наведено Незабітовським як різні види [22], хоча нині їх вважають синонімами [20]. На думку Бенсона (Benson, 1968) [19], ознаки *Aneugmenus coronatus* тотожні ознакам *Aneugmenus padi*. У праці Єрмоленка [4] відновлено видовий статус *A. coronatus* і обидва види уже наводяться окремо, відповідно до точки зору Желоховцева [5] про їх самостійний видовий статус.

Роди *Trichiocampus* та *Priophorus* Лакур [21] виділяє в окремі роди *Trichiocampus* Hartig та *Priophorus* Dahlbom, тоді як інші дослідники [20] його відносять до роду *Cladius*. По-різному автори відносять види і до родів *Allantus* та *Emphytus*, які ми вважаємо синонімічними.

Дані з попередніх публікацій автора цієї статті про знаходження на території Прикарпаття таких видів, як *Croesus varus* Schrank, 1828, *Hoplocampa testudinea* Klug, 1816, *Dolerus dubius* Linnaeus, 1758, *Hemichroa alni* Förster, 1834, *Strongylogaster filicis* Klug, 1816, *Pseudohemitaxonus scharpi* Cameron, 1876, *Dineura stilata* (Klug, 1814) базуються на неправильному визначенні науковців [12, 58; 11, 187; 16; 15, 178; 6, 59; 8, 142]. Назва *Taxonus equipium* Panzer, 1808 вказана у В. В. Заброді [12] помилково.

Вид *Tenthredo devia* (Kopow, 1900) виключено зі списку європейських Tenthredinidae [20]. Імовірно, у [5, 215] цей вид подано як синонім до *Tenthredo arcuata* (прим. автора).

Вид *Nematus carinatus* (Lindqvist, 1869) згадувався автором раніше (Zabroda, 2007) [27]. Цей вид є новим для України і мешкає у високогірній смузі Карпат. Рецентною назвою виду є *Pristiphora (Lygaeotus) carinata* (Hartig, 1837).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Попередні дослідження фауни справжніх пильщиків Прикарпаття та прилеглого Лісостепу містять чимало даних, які потребують подальшого уточнення. Труднощі виникають, зокрема, через часті протиріччя у підходах до синонімії. Підтвердження потребують вказівки про такі види, як *Halidamia affinis* Fallen, 1807, *Nematus fagi* Zaddach, 1816, *Nematus lucidus* Panzer, 1801, *Periclista albida* (Klug, 1816), *Taxonus nitida* Klug, 1817. Сьогодні на території Прикарпаття та прилеглого Лісостепу виявлено 221 вид справжніх пильщиків. З них один вид *Nematus frenalis* C. G. Thomson, 1888 та форма *Dolerus sanguinicollis* f. *fumosus* Stephens, 1835 є новими для фауни України, 27 видів вперше наведено для Прикарпаття та 8 – для Лісостепу.

Список використаної літератури

1. Васильев В. П. Вредители сельскохозяйственных культур и лесных насаждений. Вредные членистоногие, позвоночные / В. П. Васильев. – Киев : Урожай, 1988. – 576 с.
2. Ермоленко В. М. Рогохвосты и пилильщики Советских Карпат и Притиссенской равнины : дис. ... канд. биол. наук : 03.00.16 / В. М. Ермоленко. – Киев, 1957. – 398 с.
3. Єрмоленко В. М. Дендрофільна фауна рогохвостів та пильщиків гірських лісів Українських Карпат / В. М. Єрмоленко // Республік. міжвід. зб. – 1966. – С. 76–82.
4. Єрмоленко В. М. Рогохвосты та пильщики. Аргіди. Дипріоніди. Тентрединіди (Селандріїни, долерини) / В. М. Єрмоленко. – К. : Наук. думка, 1975. – 378 с. – (Фауна України ; т. 10, Вип. 3).
5. Желоховцев А. Н. Отряд Нуменоптера – Перепончатокрылые. Подотряд Symphyta (Chalastogastra) – сидячебрюхие / А. Н. Желоховцев, В. И. Тобиас, М. А. Козлов. – Л. : Наука, 1988. – 268 с. – (Определитель насекомых Европ. ч. СССР. Перепончатокрылые. т. 3, ч. 6).
6. Заброда В. В. Ареалогічний аналіз фауни справжніх пильщиків (Tenthredinidae, Нуменоптера) північного мегасхилу Українських Карпат (по Городкову) / В. В. Заброда // Вісн. Прикарпат. нац. ун-ту. Сер. Біологія. – 2008 а. – Вип. ІХ. – С. 58–62.
7. Заброда В. В. Видові комплекси Tenthredinidae (Нуменоптера, Insecta) різних біотопів Прикарпаття / В. В. Заброда, А. Г. Сіренко // Молодь та поступ біології : III Міжнар. конф. студ. та асп. : зб. тез. – Львів, 2007 а. – С. 277–278.
8. Заброда В. В. До вивчення фауни Tenthredinidae (Нуменоптера, Insecta) північного мегасхилу Українських Карпат / В. В. Заброда // Значення та перспективи стаціонарних досліджень для збереження біорізноманіття : зб. матеріалів конф. – Львів, 2008 б. – С. 142–143.
9. Заброда В. В. Еколого-фауністичний аналіз фауни Tenthredininae (Tenthredinidae, Нуменоптера, Insecta) Івано-Франківської області / В. В. Заброда, А. Г. Сіренко // Питання біоіндикації та екол. – 2006. – Вип. 11, № 1. – С. 127–135.
10. Заброда В. В. Еколого-фауністичний огляд фауни Dolerinae (Нуменоптера: Tenthredinidae) північного мегасхилу Українських Карпат і Прикарпаття / В. В. Заброда, А. Г. Сіренко // Изв. Харьк. энтомологич. о-ва. – 2005 (2006). – Т. XIII, Вып. 1–2. – С. 104–111.

11. Заброда В. В. Некоторые итоги изучения распространения Tenthredinidae (Hymenoptera, Insecta) в разных биотопах северного мегасклона Восточных Карпат и Предкарпатья / В. В. Заброда // XXXV Międzynarodowe seminarium kół naukowych. – 2006 а. – С. 187–188.
12. Заброда В. В. Нові дані до фауни Tenthredinidae (Hymenoptera, Insecta) Івано-Франківської області / В. В. Заброда // Вісн. Прикарпат. ун-ту. Сер. Біологія. – 2005. – № 5. – С. 58–63.
13. Заброда В. В. О находках новых для фауны Прикарпатья и смежных территорий лесостепи пилильщиков рода *Athalia* Leach. (Hymenoptera: Tenthredinidae) / В. В. Заброда // III симп. стран СНГ по перепончатокрылым насекомым, 8-й коллоквиум Российской секции Международного союза исследователей общественных насекомых (IUSSI). – СПб., 2010. – С. 59.
14. Заброда В. В. Перша знахідка пильщика *Pristiphora armata* (Thomson, 1862) (Hymenoptera, Tenthredinidae) в Україні / В. В. Заброда // Вісн. Прикарпат. нац. ун-ту. Сер. Біологія. – 2011. – Вип. 15. – С. 114.
15. Заброда В. В. Про поширення Tenthredinidae (Hymenoptera, Insecta) у різних екотонах Українських Карпат / В. В. Заброда, А. Г. Сіренко // Вісн. Одес. нац. ун-ту. – 2007 б. – Т. 12, вип. 5. – С. 177–184.
16. Заброда В. В. Tenthredininae, Dolerinae (Tenthredinidae, Hymenoptera) північного мегасхилу Українських Карпат (екологія, фауністика) / В. В. Заброда, А. Г. Сіренко // Вісн. Прикарпат. ун-ту. Сер. Біологія. – 2006 б. – № 6. – С. 20–41.
17. Заброда В. В. Tenthredininae і Dolerinae (Tenthredinidae, Hymenoptera) північного мегасхилу Українських Карпат і Передкарпаття (екологія, фауністика) / В. В. Заброда, А. Г. Сіренко // Вісн. Прикарпат. нац. ун-ту. Сер. Біологія. – 2006. – Вип. VI. – С. 20–41.
18. Циновский Я. П. Насекомые Латвийской ССР. Пилильщики : [науч. изд.] / Я. П. Циновский. – Рига : Кладис, 1953. – 380 с.
19. Benson R. B. Hymenoptera from Turkey. Symphyta / R. B. Benson // Bulletin of the British Museum (N. H.) Entomology. – 1968. – Vol. 22. – № 4. – P. 4–207.
20. Blank S. M. Recent Sawfly research. Synthesis and Prospects / S. M. Blank, S. Smidt, A. Taeger // Keltern : Goecke and Evers. – 2006. – Vol. 7. – № 9. – P. 76–81.
21. Lacourt N. Repertoire des Tenthredinidae oust-palearctiques (Hymenoptera, Symphyta) / N. Lacourt // Memoires de la SEF. – 1999. – Vol. 3(1). – 432 p.
22. Liston A. Checklist of British and Irish Hymenoptera Symphyta / A. Liston, D. Sheppard. – London, 1988. – 250 p.
23. Morley C. Field notes on British sawflies / C. Morley // The Entomologist. – 1913. – Vol. XLVI. – № 597. – P. 230–234.
24. Niezabitowski E. L. Materialy do fauny rosliniarek (Phytophaga) Galicyi / E. L. Niezabitowski // Spawozdanie Komisji fizjograficznej. – 1899. – Vol. XXXIV. – No 2. – P. 3–18.
25. Noblecourt T. Liste systématique des Hyménoptères Symphytes de France / T. Noblecourt // Rapport d'étude dans le cadre du DEA de Biologie de l'Université de Mons-Henaut, Laboratoire de Zoologie. – 2004. – P. 80.
26. Nowicki M. Wiadomosci fauniczne z Galicyi wschonej. Hymenoptera / M. Nowicki // Spawozdanie Komisji fizjograficznej Tow. Nauk. Krakowskiego. Mater. Do fizjogeogr. Galicyi. – 1868. – Т. II. – P. 165–166.
27. Zabroda V. V. To the question of studying the Tenthredinid sawflies in subalpine meadows of the Ukrainian Carpathians / V. V. Zabroda // Вісн. Прикарпат. нац. ун-ту. – 2007. – Вип. VII–VIII. – С. 98–101.

Статтю подано до редколегії
16.11.2011 р.